

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/391/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2108207528
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2108207528.5

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkyne: SLOVRIA SLOVAKIA, a.s., Trnava, Veterná 18/B, zast. splnomocnenkyňou: JUDr. Ivan Nevolný, PhD., advokát, s.r.o., Piešťany, Nitrianska 5, proti žalovanej: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, o 1.200.192,52 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 2. decembra 2013 č. k. 5C/6/2009-261 v znení opravného uznesenia rovnakého súdu z 10. júla 2014 č. k. 5C/6/2009-278 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **r u š í** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu a žalovanej náhradu trov konania nepriznal (keď i v tomto prípade, obdobne ako vo svojom predchádzajúcom rozsudku z 1. februára 2010 č. k. 5C/6/2009-166, obe účastníčky konania v rozpore s pravidlami používania slovenského jazyka označoval mužským rodom, hoci v ich v prípade ide o právnické osoby s právnou formou ženského rodu - pozn. odvolacieho súdu). Svoje v poradí druhé rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, § 18 ods. 1 a 2 a § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. (o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ďalej tiež len „ZoZŠ“ alebo „zodpovednostný zákon“), vecne potom premlčaním práva žalobkyne domáhať sa náhrady škody. Žalovaná totiž na pojednávaní konanom 25. septembra 2013 vzniesla námietku premlčania v zmysle § 22 ods. 1 ZoZŠ, podľa ktorého sa právo na náhradu škody premlčí do 3 rokov odkedy sa žalobca o škodu dozvie. Súd prvého stupňa mal za to, že týmto okamihom je „dátum rozhodnutia Krajského súdu v Trnave“ (bez konkretizácie o aké rozhodnutie krajského súdu by malo ísť - pozn. odvolacieho súdu) a pretože až do pojednávania konaného 3. júna 2013 nebol pasívne legitimovaný účastník riadne označený, bolo potrebné konštatovať dôvodnosť vznesenia námietky premlčania a teda aj premlčanie „pohľadávky“.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v celom rozsahu s alternatívnym návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodila predovšetkým tým, že od počiatku konania bolo zrejmé, voči komu žaloba smeruje a toto až do rozhodnutia odvolacieho súdu nespochybňovala žalovaná (ktorá v konaní bola aktívna bez spochybňovania správnosti jej označovania) ani súd prvého stupňa (ktorý žalovanú v konaní označoval rôznym spôsobom a k výzve požadujúcej opravu žaloby pristúpil až na pokyn odvolacieho súdu). K premlčaniu práva odvolateľka poznamenala, že pre začatie plynutia trojročnej premlčacej doby musia byť splnené dve podmienky, ktorým je, že 1. rozhodnutie (ktorým bola spôsobená škoda) musí byť zrušené a 2. dôvodom jeho zrušenia musí byť nezákonnosť. Splnenie týchto podmienok predstavuje ale podľa odvolateľky ideálny stav, ktorý v prejednávanej veci nenastal, keďže odvolací súd v exekučnom konaní rozhodnutie zrušil, no nie pre nezákonnosť. Nakoľko nezákonnosť rozhodnutia vyslovil až Krajský súd v Trnave uznesením z 20. marca 2012 č. k. 23Co/127/2010-203, premlčacia doba začala plynúť až od vydania tohto rozhodnutia. Na dôvažok odvolateľka ešte uviedla, že súd prvého stupňa o jej návrhu na

opravu žaloby rozhodoval až 3. júna 2013, no ona takýto návrh podala už 27. septembra 2012 a nie je preto akceptovateľný záver okresného súdu, že k správne označeniu žalovanej došlo až 3. júna 2013. Rozhodnutie súdu prvého stupňa tak nie je len právne nesprávne, ale i morálne nedostatočné a účelové.

Žalovaná odvolací návrh nepodala.

Opravným uznesením z 10. júla 2014 č. k. 5C/6/2009-278 súd prvého stupňa na pokyn odvolacieho súdu odstránil zrejme nesprávne napadnutého rozsudku spočívajúce v nesprávnom označení 1. právneho zástupcu žalobkyne, ktorým v čase vydania napadnutého uznesenia už nebol „JUDr. Ivan Nevolný, PhD., advokát“ (fyzická osoba), ale tzv. advokátska obchodná spoločnosť „JUDr. Ivan Nevolný, PhD., advokát, s.r.o.“ (právnická osoba) a 2. žalovanej, ktorou (už bezpochyby aj podľa žalobkyne) nie je „Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky“ (ktoré označenie navodzuje dojem, že v konaní vystupujú žalovaní dvaja), ale „Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky“.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) v medziach odvolania celú vec (pretože od výslovne napadnutého rozhodnutia vo veci samej bol závislý aj výrok rozsudku o trovách konania) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania, keď tu síce šlo o vec samu, na druhej strane však pre výskyt odvolaním dôvodne vytýkanej vady nesprávneho právneho posúdenia veci nie aj o prípad možnosti rozhodovania odvolacieho súdu v tejto veci s konečnou platnosťou (čo si podľa všetkého neuvedomila ani odvolávajúca sa žalobkyňa, pokiaľ argumentáciu z odvolania spojila s preferovaným návrhom na zmenu rozsudku vyhovením žalobe, teda návrhom na konečné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré ale za takejto situácie do úvahy neprichádzalo).

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. súd (odvolací) rozhodnutie (súdu prvého stupňa) zruší, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a podľa písm. h/ tohto ustanovenia rovnako sa naloží s napadnutým rozhodnutím súdu prvého stupňa, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Žalobkyňa sa žalobou doručenu súdu prvého stupňa 3. apríla 2008 domáhala pôvodne ešte v čase existencie niekdajšej slovenskej meny zaplata 36.157.000 Sk (dnes 1.200.192,52 eur) ako náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 16Er/1949/2000.

Krajský súd v Trnave (ako odvolací súd v exekučnom konaní, v ktorom malo dôjsť k vzniku škody) uznesením z 21. júla 2006 č. k. 23CoE/105/2005-396 uznesenie Okresného súdu Trnava zo 16. decembra 2002 č. k. 16Er/1949/2000-203 (v znení opravných uznesení z 20. decembra 2002 a 14. januára 2003) zmenil tak, že príklep udelený spoločnosti SLOVRIA SLOVAKIA, a.s. neschválil, pričom toto uznesenie krajského súdu bolo žalobkyňi z prejednávanej veci doručené 22. septembra 2006 (pozri pečiatku na rovnopise uznesenia nachádzajúceho sa na č. l. 154 spisu a doručenkú z č. l. 409 pripojeného exekučného spisu)

Súd prvého stupňa rozsudkom z 1. februára 2010 č. k. 5C/6/2009-166 žalobu zamietol z dôvodu neunesenia žalobkyňou dôkazného bremena, keďže táto nepredložila žiadne rozhodnutie, ktorým by bolo rozhodnutie súdu (či už okresného alebo krajského) v posudzovanej exekučnej veci zrušené pre nezákonnosť, pričom tie rozhodnutia, ktorými mala byť žalovaná dotknutá nenadobudli ani právoplatnosť a nemohli tak ani spôsobiť právny následok odôvodňujúci nárok na náhradu škody.

Krajský súd v Trnave uznesením z 20. marca 2012 č. k. 23Co/127/2010-203 prvý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie jednak z dôvodu zmätočného označovania žalovanej v dovtedajšom priebehu konania, ktorá vada nebola súdom prvého stupňa odstraňovaná (čo bolo o. i. odôvodnené ust. 43 ods. 1 a ods. 2 vety prvej, § 103 a § 104 ods. 2 O. s. p. - teda argumentáciou naznačujúcou, že ide o odstrániteľný nedostatok podmienky konania), ako i z dôvodu nesprávneho vecného záveru súdu prvého stupňa, nakoľko úradný postup exekučného súdu v posudzovanej exekučnej veci (v dôsledku ktorého malo dôjsť k vzniku škody) bol zjavne nesprávny. V tejto súvislosti odvolací súd upriamil pozornosť na otázku príčinnej súvislosti medzi nesprávnym

úradným postupom exekučného súdu a vzniknutou škodou a otázku, či zodpovednosť štátu za škodu je zodpovednosťou výlučnou, na čo mal okresný súd zamerať svoje dokazovanie v prípade odstránenia vady označenia žalovanej (zo strany žalobkyne).

Súd prvého stupňa následne uznesením z 10. septembra 2012 vyzval žalobkyňu, aby v lehote 10 dní opravila žalobu riadnym označením účastníka konania, proti ktorému žaloba smeruje (č. I. 216).

Na toto uznesenie okresného súdu reagovala žalobkyňa podaním z 25. septembra 2012, doručeným súdu prvého stupňa 1. októbra 2012, v ktorom žalovanú označila ako „Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR“ (č. I. 220).

Uznesením (?) vyhláseným na pojednávaní konanom 3. júna 2013 potom súd prvého stupňa opravil označenie žalovanej v súlade s požiadavkou žalobkyne (č. I. 231).

Napokon na pojednávaní konanom 25. septembra 2013 vzniesla žalovaná námietku premlčania, čo odôvodnila tým, že právo na náhradu škody podľa ZoZŠ sa premlčí za 3 roky odo dňa, kedy sa poškodený o škodu dozvedel, pričom žalobkyňa sa o škodu dozvedela najneskôr v roku 2006 a k riadnemu označeniu žalovanej došlo až 3. júna 2013, dokedy nebola žalovaná pasívne legitimovaná (č. I. 243 a nasl.).

Podľa § 22 ods. 1 ZoZŠ právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia.

Podľa § 22 ods. 2 ZoZŠ najneskôr sa toto právo premlčí za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Podľa § 22 ods. 3 ZoZŠ ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie.

Podľa § 9 ods. 1 vety prvej ZoZŠ nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom.

Podľa § 10 ZoZŠ ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa súdu prvého stupňa bolo námietka premlčania žalovanou vznesená dôvodne a preto napadnutým rozsudkom žalobu už po druhýkrát (hoc z iného dôvodu, ako v poradí prvým rozsudkom) zamietol v podstate len prevzatím argumentácie žalovanej.

Žalobkyňa tomuto záveru očakávateľne oponovala odvolaním reprodukoványm vyššie a už z priblíženej chronológie v tejto súvislosti najpodstatnejších častí spisu (predstavovaných podaniami a vyjadreniami účastníkov i rozhodnutí súdov oboch stupňov) musí byť zrejmé, že tak učinila dôvodne.

Súd prvého stupňa tu totiž po odstránení vady týkajúcej sa označenia žalovanej so zjavným úmyslom vyhnúť sa dokazovaniu v smere naznačenom v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu dospel k záveru, že žalovaná Slovenská republika (tu už odhliadnuc od toho, kto v jej mene koná) sa účastníčkou konania stala až 3. júna 2013, kedy došlo k oprave (uznesením /?/) jej označenia spôsobom odstraňujúcim prvotnú zmatečnosť. Takúto argumentáciu bolo ale obtiažne prijať, ak už v žalobe bola žalovaná označená spôsobom „Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky“ a na túto skutočnosť odvolací súd upozornil už vo svojom predchádzajúcom uznesení, kde uviedol: „nech aj v tejto konkrétnej veci nešlo (na rozdiel od inej tu najčastejšie zmieňovanej veci skôr prejednanej tunajším súdom, teda od veci jeho sp. zn. 10Co/235/2010) o najrozšírenejší prípad nesprávnosti vyskytujúcej sa v žalobách i rozhodovacej praxi súdov (o prípad spojenia dvoch

označení v časti vyhradenej jednej strane sporu pomlčkou, spojovníkom či rozdeľovníkom, čerpajúceho zjavne z nepoužiteľnej judikatúry z doby neslobody, keď práve takým spôsobom žalobkyňa zrejme hodlala „opraviť“ žalobu v podaní zo 7. októbra 2009 - v uvedenej súv. por. najmä R 22/82, zákon č. 480/1991 Zb. a tiež predpisy upravujúce názvy štátov), ale o uvedenie oboch označení v prvom páde a spojenie takýchto označení čiarkou (rozumej interpunkčným znamienkom tradične vyjadrujúcim istú samostatnosť oboch častí spojeného označenia spôsobilých obstať i samostatne - o čom pre status Slovenskej republiky i Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky ako samostatných právnických osôb a možnosť nasmerovania žaloby voči jednej i druhej z nich nemôže byť pochybnosti), malo to za následok, že takto boli (fakticky i právne) na žalovanej strane sporu ako dvaja žalovaní (i podľa § 90 a § 91 ods. 1 O. s. p.) už od začatia konania označené až dve osoby (1. štát a 2. ministerstvo), naopak však v žalobe chýbalo i označenie štátneho orgánu majúceho konať za štát (tak, aby z podania bolo zrejmé, že tu má ísť práve a len o reprezentanta štátu a nie o ďalšieho účastníka) a napokon tu pri uvedenom právnom nasmerovaní žaloby až voči dvom žalovaným chýbalo vysvetlenie, či takto žalobkyňa skutočne mieni viesť spor až voči dvom právnickým osobám a ak áno, čo v takom prípade mieni požadovať od každej z nich“ (pre prípad záujmu pozri str. 5 a nasl. predchádzajúceho uznesenia odvolacieho súdu). Práve toto ale znamenalo, že žalovaná bola už v žalobe označená ako minimálne jedna zo žalovaných (ak nie jediná), pričom postup súdu v podobe výzvy na odstránenie väd žaloby bol len odstraňovaním zmätočnosti žaloby a pri jej úspešnom odstránení (zosúladujúcom úmysel žalobkyne s požiadavkami kladenými na žalobu zodpovednostným zákonom) nemal vplyv na plynutie premlčacej doby. Opačná situácia by samozrejme nastala, ak by žalobkyňa za žalovaného v žalobe označila len príslušné ministerstvo, keďže v takom prípade by úmysel žalovať Slovenskú republiku nebolo z čoho vyvodit' a existencia rizika predstavovaného uplynutím premlčacej doby by bola aktuálna až dovtedy, kým by si žalobkyňa (či už sama alebo na popud súdu) neuvedomila, že pasívne legitimovaným tu má byť iný subjekt práva (keď takouto situáciou i s prihliadnutím na aspekt premlčania sa zaoberal napr. už Krajský súd v Prešove v rozsudku z 27. júna 2012 sp. zn. 1Co/36/2012).

K tejto problematike sa vyjadril aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) vo svojom uznesení z 26. septembra 2012 sp. zn. 6 Cdo 149/2011, kde uviedol, že riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je náležitou riadneho návrhu na začatie konania. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať (§ 79 ods. 1 O. s. p.). Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 43 O. s. p. (porovnaj tiež s uznesením NS SR z 28. apríla 2014 sp. zn. 3 Cdo 241/2012), pričom spôsob označenia žalovanej strany vzbudzujúci pochybnosti o okruhu žalovaných osôb je takisto potrebné odstraňovať totožným spôsobom (pozn. odvolacieho súdu). V rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 4/2005 NS SR zase uviedol, že vychádzajúc zo zmyslu súdneho konania, ktoré má poskytovať ústavou zaručené právo na súdnu ochranu, nie je dôvod pri skúmaní, kto je za účastníka konania v žalobe označený dať prednosť len jednej časti jeho označenia, navyše tej, ktorá umožňuje výklad, že za účastníka konania je označený subjekt, ktorý účastníkom konania byť nemôže. Hoci potom v prejednávanej veci šlo v žalobe o prípad označenia za žalovaných dvoch osôb majúcich právnú subjektivitu (tu odhliadnuc od pochybností, či to bolo i úmyslom žalobkyne) a takto aj o označenie subjektov, ktoré bez ohľadu na otázku pasívnej legitimácie účastníkmi konania môžu byť i samostatne (v tom tkvie rozdiel oproti ostatnému z vyššie zmienených rozhodnutí NS SR), záver o neprípustnosti uprednostnenia len jednej časti označenia účastníka v žalobe musí platiť aj na prejednanú vec.

Prijať ale nebolo možné názor odvolateľky, ktorá mala za to, že až od vydania uznesenia Krajského súdu v Trnave z 20. marca 2012 č. k. 23Co/127/2010-203 začala plynúť premlčacia doba, keďže (podľa odvolateľky) až v tomto rozhodnutí bola priamo vyslovená nezákonnosť rozhodnutia či postupu exekučného súdu v exekučnom konaní, v ktorom malo dôjsť k vzniku škody. Takýto názor žalobkyne je totiž v rozpore s § 22 ods. 1 ZoZŠ (predstavujúcim jedno z tzv. spoločných ustanovení pre oba druhy konaní v zmysle zodpovednostného zákona), ktorý v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom začatie plynutia trojročnej premlčacej doby viaže na okamih, kedy sa poškodený o škodu dozvedel a v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú (nezákonným) rozhodnutím na okamih, kedy je poškodenému doručené (oznámené) zrušujúce rozhodnutie (ktorým sa inak na základe úpravy v ust. § 4 ods. 2 ZoZŠ rozumie aj rozhodnutie zmeňujúce). Toto ustanovenie tak výslovne hovorí o zrušujúcom rozhodnutí (za ktoré treba považovať i ostatné uznesenie odvolacieho súdu v exekučnom konaní) a nie o rozhodnutí vyslovujúcom nezákonnosť (ktorým je /len/ podľa odvolateľky predchádzajúce uznesenie odvolacieho súdu v konaní o náhradu škody), pričom odvolací

súd nie celkom chápe argumentáciu odvolateľky takto pripúšťajúcu i možnosť zrušenia zákonného rozhodnutia na to príslušným orgánom (keďže podľa odvolateľky nezákonnosť skonštatoval odvolací súd až v konaní o náhradu škody).

Ak potom odvolací súd už skôr uzavrel, že v postupe exekučného súdu zodpovednosť štátu za škodu zakladala nielen nezákonnosť rozhodnutí vydaných v exekučnom konaní, ale i nesprávny úradný postup (pozri str. 10 predchádzajúceho uznesenia odvolacieho súdu v prejednávanej veci), už z rozhodnutia odvolacieho súdu v exekučnom konaní finálne riešiaceho otázku (ne)schválenia príklepu bolo možné zistiť nezákonnosť rozhodnutí i postupu exekučného súdu. Okamih dozvedenia sa o nezákonnom postupe bol tak totožný s okamihom oznámenia zrušujúceho rozhodnutia - uznesenia Krajského súdu v Trnave z 21. júla 2006 č. k. 23CoE/105/2005-396, k doručeniu ktorého spoločnosti SLOVRIA SLOVAKIA, a.s. došlo 22. septembra 2006. Práve tento deň je možné považovať za počiatok plynutia trojročnej premlčacej doby, čo pri doručení žaloby okresnému súdu 3. apríla 2008 (a vyjdení zo záveru o označení už v žalobe správnej účastníčky) znamená, že k premlčaniu práva na náhradu škody v žiadnom prípade dôjsť nemohlo.

Odvolaciemu súdu tak opäť neostalo iné, než rozsudok súdu prvého stupňa (stavajúci všetko na jedného obrázneho „koňa“ premlčania, ktorý ale pretek prehral) podľa § 221 ods. 1 písm. f/ písm. h/ O. s. p. a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia mu vec vrátiť na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní sa skutočne riadiť názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, doplniť dokazovanie v smere naznačenom už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu i podľa ďalšej procesnej aktivity účastníčok, výsledky celého konania podľa § 132 O. s. p. náležite zhodnotiť a až potom opätovne rozhodnúť o celej veci a tiež o trovách konania vrátane trov (nie len tohto) odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.